

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Jakuba Camrdy ve věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2019, č. j. 5 A 83/2018 - 17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se kasační stížností domáhal zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 19. 6. 2019, č. j. 5 A 83/2018 - 17, kterým městský soud nevyhověl jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[2] V řízení před městským soudem, v rámci něhož stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, se domáhal zrušení rozhodnutí žalované o určení advokáta k poskytnutí právní pomoci, ve kterém žalovaná nevyhověla stěžovatelově žádosti o určení jiného advokáta namísto dříve určené advokátky Mgr. H. H., a stěžovateli dalšího advokáta neurčila.

II. Rozhodnutí městského soudu

[3] Městský soud v napadeném usnesení uvedl, že přestože stěžovatel splňuje podmínku nemajetnosti, dobrodiní spočívající v osvobození od soudních poplatků nemůže sloužit k bezplatnému vedení sporů podle libosti stěžovatele. S ohledem na počet sporů, které

stěžovatel před městským soudem vede, jakož i opakující se postup stěžovatele spočívající v tom, že není s výsledkem či výkonem činnosti advokátů spokojen, a proto vždy žádá o určení jiného advokáta, soud uzavřel, že procesní aktivita stěžovatele se ve světle tohoto postupu jeví spíše jako neuvážené nadužívání institutu osvobození od soudních poplatků k tomu, aby vedl spory podle své libosti. Městský soud proto jeho žádost o přiznání osvobození od soudních poplatků zamítl.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Stěžovatel napadl usnesení městského soudu kasační stížností, v níž uvedl, že o osvobození od soudních poplatků vůbec nepožádal, napadené usnesení je „*tak lživé, a to zjevně*.“ O žádosti navíc městský soud rozhodl až po roce, přičemž nemůže být náhodou, že se tak děje právě v procesu s Českou advokátní komorou. Městský soud dále podle názoru stěžovatele zamlčuje žalobní důvody, přičemž „*kvůli zvlášti KS se velmi chudobná osoba musí bránit před adresovaným soudem (myšleno Nejvyšším správním soudem, pozn. doplněna) – a ještě je povinné zastoupení advokátem – osobou, jež se nachází ve střetu zájmů v předmětném sporu, je-li každý advokát členem ČAK*.“ Postupem městského soudu měla stěžovateli vzniknout škoda, neboť ústavní stížnost, k jejímuž podání stěžovatel původně žalovanou žádal o určení advokáta, již byla odmítnuta.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti stěžovatele nevyjádřila.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil stěžovatelovo podání jako kasační stížnost s požadovanými náležitostmi a shledal, že byla podána včas a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné.

[7] Ohledně otázky placení soudního poplatku a splnění podmínky dle § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v podobě povinného zastoupení stěžovatele advokátem Nejvyšší správní soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského, resp. městského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost; srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19. Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž Nejvyšší správní soud nepožadoval. Z citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již bylo uvedeno výše. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem splněna být nemusí.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k meritornímu posouzení kasační stížnosti a přezkoumal napadené usnesení městského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel, přičemž neshledal vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k následujícímu závěru.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] V souladu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), je s podáním žaloby spojen vznik poplatkové povinnosti. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.“

[11] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že ze spisu městského soudu jasně vyplývá, že v řízení vedeném pod sp. zn. 5 A 83/2018 stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků dne 18. 7. 2018 (č. l. 15). Námitka stěžovatele, že o osvobození vůbec nepožádal, je tedy zcela nedůvodná.

[12] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že smysl osvobození od soudních poplatků je především v tom, aby byla osobám, které nemají dostatek prostředků, zajištěna účinná soudní ochrana. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, který se týkal právě stěžovatele (a na který také poukázal městský soud), nejedná se o institut, který má umožňovat chudým osobám bezplatně vést spory podle své libosti. Přestože je účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede.

[13] Městský soud v napadeném usnesení uvedl, že postup stěžovatele není v tomto řízení výjimečný. Z pěti žalob, které v průběhu roku 2019 stěžovatel k městskému soudu podal, se čtyři týkaly rozhodnutí žalované ve věci určení advokáta k poskytnutí právní služby. Dále je u městského soudu evidováno přes 480 řízení o správních žalobách podaných stěžovatelem, přičemž jejich součástí jsou i žádosti o osvobození od soudních poplatků. Přestože žalovaná žádostem stěžovatele o určení advokáta vždy vyhověla, stěžovatel nebyl s výsledkem či výkonem činnosti advokátů spokojen, proto žádal o určení advokáta jiného. Pro nespokojenost s poskytováním právních služeb již určených advokátů přitom nejsou dány žádné racionální důvody. Současně i z úřední činnosti Nejvyššího správního soudu, u něhož jsou rovněž evidovány stovky věcí týkající se stěžovatele, vyplývá, že jeho postup se v jiných řízeních neustále opakuje a stěžovatel uvádí zcela shodné či obdobné argumenty. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí spojená

s opakováním obdobných či zcela identických argumentů (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 13. 3. 2019, č. j. 6 As 35/2019 - 12, ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 231/2018 - 17, či ze dne 29. 5. 2015, č. j. 4 As 104/2015 - 12).

[14] Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud shodně jako městský soud shledal, že podmínky pro osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem nebyly splněny. S ohledem na počet sporů, které stěžovatel vede a které se týkají právě určení advokáta k poskytnutí právní pomoci, jakož i opakování totožných či obdobných argumentů v žádostech o osvobození od soudních poplatků má Nejvyšší správní soud zato, že stěžovatel svými podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost o osvobození od soudních poplatků nesměřuje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž stěžovatel se snaží prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků vést bezplatně spory podle své libosti.

[15] Nejvyšší správní soud závěrem k námitce, že městský soud zamlčuje žalobní důvody, konstatuje, že jde o vyjádření stěžovatelových názorů na činnost městského soudu, které nemají pro posouzení věci, tedy otázky osvobození od soudních poplatků, žádnou relevanci.

V. Závěr a náklady řízení

[16] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s.; úspěšné žalované žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti v tomto řízení nevznikly, proto jí Nejvyšší správní soud, byť by jí právo na náhradu nákladů řízení svědčilo, náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. listopadu 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu